

ИНСТРУКЦИЯ

за прилагане на Правилата по тенис при мачове без съдия на стол

Корт

1. Какво трябва да се направи, ако по време на мач падне колчето за игра поединично?

Играта се спира, колчето се поставя отново на мястото му и точката се преиграва.

2. Какво трябва да се направи, ако по време на мач поединично се установи, че колчетата за игра поединично не са поставени?

Колчетата за игра поединично се поставят на местата им. Изиграните до този момент точки се запазват.

3. Какво трябва да се направи, ако по време на мач по двойки се установи, че колчетата за игра поединично не са премахнати?

Изиграните до този момент точки се запазват и колчетата се премахват.

Ракета

4. Какво трябва да се направи, ако в мач при юноши или девойки, състезателят е скъсал кордажа и на последната си ракета?

Състезателят има две опции – да продължи да играе със скъсаната ракета, докато му донесат здрава или да поиска разрешение от съдията на клетка да излезе от корта, за да намери ракета с която да продължи мача. Всяко едно просрочване на 25-те секунди между точките в гейма или 90-те секунди при смяната на полетата, ще доведе да съответното наказание "Code Violation, Delay of Game" (предупреждение, наказателна точка, наказателен гейм и т.н.

Топки

5. Ако топката стане негодна за игра (например топката се спуска или е загубила компресия [мека топка]) или се загуби, тя трябва да бъде заменена незабавно.

Ако топката се намокри, тя трябва да бъде извадена временно от игра или заменена с топка, която е подобно износена.

Ако трябва да се смени топка по време на разгривката или преди третия гейм, тя се подменя с нова топка. Във всички останали случаи тя се заменя с подобно износена топка.

6. Когато състезателите имат право да разгриват определено време след прекъсване на мач и неговото подновяване, те трябва да използват:

- Топките от мача, когато по регламент те трябва да се сменят в началото на третия сет
- Във всички останали случаи трябва да се използват топки различни от тези за мача. Ако няма налични, могат да се използват топките от мача, но трябва да бъдат сменени два гейма по-рано от първоначално определения
- Когато съдията установи, че състоянието на топките се е променило съществено, те трябва да бъдат сменени с топки, чието състояние е еквивалентно на това на топките, които са били преди прекъсването. Ако това не е възможно, мачът се възобновява с нови топки, като играчите имат право на повторно разгриване с новите топки.
- По време на почивка/прекъсване, с изключение при юношите, съдията може да разреши разгривка, но не и с топките от мача

Екипировка

7.Какво трябва да се направи, ако част от екипировката или маратонките на състезателя се скъсат?
Състезателят има право да напусне корта за приемливо време „Reasonable time“, за да ги смени.

Спор за резултата

8.Според сервиращият състезател резултат е „40 – 15“, докато според посрещаният – „30 – 30“. Състезателите са съгласни с всички изиграни до този момен точки с изключение на втората точка. Какво трябва да се направи?

Те трябва да преиграт само втората точка от „advantage“ полето. Ако сервиращият я спечели, резултатът ще бъде „40 – 15“, ако посрещаният я спечели – „30 – 30“.

9.Какво трябва да се направи при резултат както е в горния пример, ако спорната точка е третата?
Преиграва се само третата точка от „deuce“ полето.

10.Какво трябва да се направи, ако по време на мач поединично, който се играе на корт за двойки, на който не са поставени колчетата поединично, топката докосне кола на който е закачена мрежата и след това попадне в очертавания на корта от другата страна на мрежата и състезателят от тази страна не може да върне топката?

Състезателят, който е ударил топката печели точката, тъй като в този случай кола не е постоянно съоръжение, тъй като не са поставени колчетата поединично.

Сервис

11.Какво трябва да се направи, ако след като е бил предупреден от Съдията на клетка, сервиращият състезател продължава да не обявява резултата преди изпълнението на всеки един негов сервис?
Той може да бъде наказан с „Code Violation, Unsportsmanlike Conduct“.

12.Какво трябва да се направи, ако при изпълнение на вторият сервис на играча му е било попречено?

Играчът има право да изпълни отново първи сервис.

Преиграване

13.Състезателят има право да обявява „Let“ само в собствената половина на корта.

14.Има ли право посрещаният състезател да обяви “Let” когато сервиращият състезател изпусне ракетата си на корта, след направения от него удар?

Не.

Топка в корта

15.Има ли право посрещаният състезател да отстрани топката от погрешно изпълнения първи сервис, която се намира в неговата половина на корта?

Да.

16.Какво трябва да се направи, ако топката която е в игра се удари в топка навлезла в корта, която идва от съседен корт?

Точката се преиграва.

17.Има ли право състезател да поиска да се отстрани топка, която е в полето на неговия опонент или много близко до неговите очертавания?

Да.

18. Губят ли точката състезателите в двойката, ако при опит за ретур, те си ударят ракетите?

Не. Освен ако топката, последователно е докоснала ракетите и на двамата състезатели.

19. Губи ли състезател точката, ако докато топката е в игра, шапката му падне и докосне мрежата?

Да.

20. Какво се случва, ако топката, която е в игра попадне върху шапката на неговия опонент, която преди това е била паднала на корта по време на същата точка?

Топката продължава да е в игра, тъй като той не е поискал „Let“, когато тя е паднала на корта. В този случай тя става част от корта и ако топката я удари, играта трябва да продължи.

21. Може ли състезател да спре играта и да претендира за спечелване на точката, ако шапката на неговия опонент е паднала на корта?

Не, но той има право да поиска точката да се преиграе, ако го направи веднага. Това не може да стане след завършване на точката.

22. Какво се случва, ако антивibratorът от ракетата на даден състезател докосне мрежата или попадне в очертаванията на корта на неговия опонент, докато топката е в игра?

Този състезател губи точката, освен ако това е установено, след като е завършила точката.

Пречене

23. Каква е разликата между умишлено и неумишлено действие?

Умишленото действие означава състезателят да направи нещо, което е възнамерявал да направи, независимо че резултатът от неговото действие да е неочакван. Като пример може да се посочи ситуацията при игра на двойки, при която единият състезател вдига лоб, който е близо до мрежата и виждайки това извиква силно на своя партньор „назад“ точно преди опонента им да направи смач.

Неумишленото действие се отнася за постъпка, която състезателят не може да контролира. Като пример извикването със силен глас след ужилване от пчела.

24. Говорене по време на игра.

- **Играчите поединично не трябва да говорят по време на игра**
- **Говоренето между партньорите по двойки по време на игра е разрешено, когато топката се движи към тяхното поле**
- **Партньорите по двойки не трябва да говорят по време на игра, когато топката се движи към корта на опонентите им**
- **Всяко едно говорене, което пречи на опонента да играе с топката, е „пречене“**

25. Състезателят може да променя своето положение по всяко едно време, включително и когато опонента хвърля топката, за да изпълни сервиса.

Всяко друго движение или звук, което се прави единствено и само, за да се разконцентрира опонента, като размахване на ръце, ракета или тропане с крака, не е разрешено.

26. Състезателят, който е възпрепятстван от неумишлено действие на опонента или извън неговия контрол, има право да поиска преиграване на точката, само ако е имал възможност да изпълни удара си, ако не е бил възпрепятстван. Изпуснатата ракета или събута обувка не са основание за преиграване на точката.

27.Звънящият телефон на опонента по време на точката се счита за умишлено пречене и играчът може веднага да спре и да спечели точката.

Хвърлянето на втората топка зад гърба от играча, след успешно изпълнен от него първи сервис, след като той е бил вече предупреден да не прави това, дава основание на посрещаният да спре играта и да спечели точката.

Коригиране на грешки

28.Точките, които са изиграни добросъвестно се зачитат.

Например, ако след завършване на точката се установи, че мрежата е била по-висока от допустимото (91,4 см), точката остава. Ако след завършване на точката се установи, че тя е била изиграна в погрешната страна на корта или състезател е сервира без да е негов ред, точката се запазва.

Ако състезател осъзнае това по време на точката, той няма право да спре играта и трябва да продължи да играе. Коригирането на допуснатата грешка може да стане само след завършване на точката.

Стискането на ръце в края на мача е признание, че мачът е завършил и не е възможно каквито и да са действията, които са свързани с евентуално несъгласие с постигнатия резултат.

29.При мач по двойки, всеки един от състезателите в отбора може да отсъжда попадението на топката.

30.Състезателят няма право да използва помощта на зрител при отсъждане попадения на топката, тъй като той не е участник в мача.

31.Състезателят няма право да иска „Let“, след като виждайки, че топка от съседен корт ще навлезе в корта, решава да отиграе топката и допуска грешка.

32.Всеки един от играчите има право да спре играта и да поиска “Let”, когато топка от съседен корт навлезе в полето за игра. Състезателят губи това право, ако неоправдано забави спирането на играта.

33.Сервиращият състезател има право да поиска и трета топка. Посрещаният трябва да се съобрази с това, ако тя е лесно достъпна. Отдалечените топки се събират в края на гейма.

34.Мачът е обявен, че вместо трети сет трябва да се играе мачтайбрек до 10 точки. Вместо това състезателите са започнали нормален сет. Какво трябва да направи съдията, за да разреши проблема?

- **Ако състезателите се изиграли само една точка в първия гейм, продължават с мачтайбрек.**
- **Ако състезателите са изиграли повече от една точка, продължават с нормални геймове, докато единия от тях спечели 3 (три) гейма (3:0 или 3:1). Тогава той печели сета и мача.**
- **Ако резултата стане 2:2, състезателите започват мачтайбрек до 10 точки.**
- **Ако грешката се установи, след като е започнала втората точка на петия гейм, мачът продължава като „тайбрек сет“.**

35.Мачът е обявен, че вместо трети сет трябва да се играе мачтайбрек до 10 точки. Състезателите започват тайбрек. При резултат 7:5 в него за А, той отива до мрежата, за да се ръкува със своя опонент. Състезателя Б отказва да се ръкува, защото мачтайбрекът не е завършил. Какво трябва да се направи?

Мачът трябва да продължи. Ако Б се беше ръкувал, то А щеше да спечели мача. Ръкувайки се състезателите признават и се съгласяват, че мачът е завършил. В този случай тайбрекът до 7 точки е изигран добросъвестно и без претенции от двамата състезатели и А ще спечели мача.

36. Мачът е обявен, че ще се играе два от три тайбрек сета. При резултат 1:1 в сетовете, състезателите започват мачтайбрек до 10 точки. Грешката се открива, когато състезателят А след погрешно изпълнен първи сервис, трябва да сервира втори сервис. Какво трябва да се направи?

Вместо трети сет, мачът трябва да завърши с мачтайбрек до 10 точки.

37. Какво се случва, ако вместо геймове без предимство, първите няколко гейма са били изиграни като нормални геймове?

Резултатът в мача до момента се запазва. Ако резултатът в гейма, в който се открива грешката е „равенство“, мачът продължава като гейм без предимство и посрещаният има право да избере къде да посреща. В противен случай мачът продължава, докато не се достигне отново до равенство и спечелилия следващата точка печели и гейма (състезателят, който посреща има право на избор в коя половина на корта ще посреща).

38. Какво се случва, ако формата на мача е два от три къси сета, а по грешка се играе нормален тайбрек сет?

Забележка: Грешката се установява преди единият състезател да е спечелил 5 гейма или при резултат 4:4 като състезателите са започнали втората точка на деветия гейм. Какво ще се случи зависи от резултата.

- **Ако грешката се установи, когато единият състезател води с два или повече гейма, спрете играта и той печели сета. Ако той води с един гейм, изиграйте още един гейм или завършете започнатия.**
- **Ако грешката се установи, когато единият състезател води с един гейм, изиграйте още един гейм или завършете започнатия. Ако след това единият състезател води с два гейма в сета, той е победител в този сет. Ако геймовете се изравнят, състезателите трябва да изиграят тайбрек до 7 точки, за да се определи победителя в сета.**
- **Ако грешката се установи, когато геймовете в сета са изравнени и е изиграна поне една точка от следващия гейм, завършете този гейм и изиграйте още един. Ако единият състезател спечели и двата гейма, той печели и сета. Ако геймовете в този сет отново се изравнят, тогава трябва да се изиграе тайбрек до 7 точки, за да се определи победителя в сета.**
- **Ако грешката се установи, когато геймовете в гейма са изравнени, трябва да се изиграе тайбрек до 7 точки, за да се определи победителя в сета.**

39. Какво трябва да се направи, ако по време на тайбрек състезателят А сервира вместо Б?

Това се коригира веднага. Ако А е сервирал само веднъж, следващият сервис се изпълнява от Б. Ако А е сервирал два пъти, се запазва променения ред на сервиране и Б трябва да сервира два пъти.

40. В момента в който състезателят А си хвърля топката, за да сервира, извънхва телефона на Б. Състезателят Б не прави опит да върне топката, а отговаря на телефона си. Какво трябва да направи съдията, който го е видял?

Състезателят А печели точката и ако състезателят Б се забави повече от 25 секунди, се наказва за умишлено бавене на играта с „предупреждение“ съгласно Кодекса за поведение.

Ако състезателят Б се забави повече от 50 секунди, той може да бъде наказан за умишлено бавене на играта и с „наказателна точка“.

Медицински състояния

41.Какво трябва да се направи, ако в началото на третия сет състезателят А се оплаче на съдията, че се чувства отпаднал и иска прекъсване за получаване на медицинска помощ. Съдията смята, че това се дължи на физическа умора, за която не му се полага прекъсване за получаване на медицинска помощ. Прав ли е съдията?

Не. Съдията не е медицинско лице и не е в състояние да поставя диагноза на състезателя. Той трябва да извика лекаря, който да диагностицира състезателя. Ако състезателят освен умора има и друг медицински проблем, той има право на медицинско прекъсване (3 мин.) за лечение на този проблем.

Ако лекарят установи, че единствения проблем е неговата умора, той трябва незабавно да продължи играта.

42.Когато играч случайно контузи своя опонент, последният търпи последствията от това. Като пример може да се посочи случаят, когато ракетата на сервиращият играч изхвърчи от неговата ръка и контузи тежко неговия опонент. Ако той не може да се възстанови в регламентираното прекъсване за оказване на медицинска помощ, контузеният състезател губи мача. Ако подобна травма е нанесена умишлено от страна на играча, тогава той ще загуби мача.

43.Играчът има право да повика съдията:

- Когато неговия опонент се бави
- При явни грешки на краката „foot faults” на неговия опонент
- При издаване на силни звуци от неговия опонент
- Ако иска лекарска помощ
- При спор за резултата
- След поредица от некоректни отсъждания на неговия опонент
- Ако има нужда от прекъсване за тоалетна

В тези случаи играчът може да откаже да играе, докато съдията не дойде.

Кръвотечение и повръщане

44.На юноша започва да му тече кръв от носа. Единствения начин да се спре кръвотечението е да се постави тампон от памук в носа му. Състезателят отказва да играе с тампон в неговия нос. Какво трябва да направи Главния съдия?

Главният съдия трябва да обясни на състезателят, че той трябва да избере да играе с тампон в носа или да бъде оттеглен от мача.

45.При резултат 3:2 в първия сет от носа на играещия юноша започва да тече кръв. Той получава медицинско прекъсване поради тази причина. В началото на втория сет състезателят отново получава кръвотечение от носа. Съдията отказва на състезателя да получи повторно медицинско прекъсване тъй като той вече е изпозвал своето право за това, но позволява на медицинския персонал да му постави тампон в носа, за да може да продължи да играе. Съдията го предупреждава, че следващо третиране на този проблем ще е възможно само по време на почивката при смяна на полетата или след завършване на сета.

Мачът се възобновява, но два гейма по-късно, отново състезателят има масивно кръвотечение.

Какво трябва да направи съдията?

Съдията трябва да обясни на състезателя, че очевидно той не е в състояние да продължи мача и срещата трябва да се прекрати.

46.Какво трябва да направи съдията, ако състезател повърне на корта?

Състезателят трябва да получи прекъсване за медицинска помощ. След това трябва да се следва същата процедура, както при замърсяване на корта при кръвотечение.

Ползване на тоалетна и смяна на екипировка

47.Смяната на екипировката трябва да се стане след завършване на сета.

Прекъсването за тоалетна се разрешава в края на сета освен ако съдията не определи, че нуждата от тоалетна е спешна и тогава се препоръчва тя да стане при смяната на полетата след изиграни нечетен брой геймове.

Прекъсване по друго време следва да се ограничи само до извънредни обстоятелства. Проблемите на стомашночревния тракт са медицински състояния, при които следва да се прилага медицинско прекъсване.

Гейм без предимство

48.Когато се налага преиграване на решаващата точка в гейма, посрещания състезател няма право да променя направения от него преди това избор в коя половина от корта да посреща.

Кодекс на поведение

49.Състезателите А и Б са партньори в мач по двойки. В средата на първия сет след загуба на гейм А изкарва топката извън очертанията на корта, за което той е наказан съгласно Кодекса за поведение с Предупреждение-“Warning”. Във втория сет неговия партньор Б след сгрешено воле, което дава предимство в гейма на опонентите им, ядосан счупва ракетата си. Съдията го наказва съгласно Кодекса за поведение със Загуба на точка- „Point penalty”. А и Б протестираат пред съдията, като настояват Б да получи само Предупреждение- “Warning”, тъй като това е негово първо нарушение. Правилно ли е това?

Не. Налаганите наказания за нарушаване на Кодекса за поведение по време на мач по двойки се натрупват, поради което в горния пример Б получава правилно Загуба на точка- „Point penalty”

50.В края на първия сет състезателят А получава прекъсване за медицинска помощ. В средата на втория сет по време на почивката за смяната на полетата получава лечение, което продължава повече от 90 секунди и той закъснява за началото на гейма. Съдията на стол го наказва с Предупреждение за Бавене на играта- „Warning , Time violation” за неговото закъснение. Правилно ли е това решение?

Не. Състезателят А има право да получи медицинска помощ по време на почивката при смяната на полетата в сета, но ако тя продължи повече от 90 секунди, той трябва да бъде наказан съгласно Кодекса за поведение с Предупреждение за Умишлено бавене на играта “Warning, Delay of Game”.

Ако това се случи по време на почивката между сетовете, просроченото време трябва да е повече от 120 секунди.

51.Какво трябва да се направи, ако състезател който сервира постоянно не обявява резултата преди изпълняване на сервиса си, поради което съдията е викан неколккратно на корта да решава спорове за резултата?

Съдията трябва да каже на състезателя, че той е длъжен преди изпълнението на всеки един сервис да обявява достатъчно високо резултата в гейма. Неглижирането на това негово задължение отново може да бъде третирано като нарушаване на Кодекса за поведение- Неспортсменско поведение “Unsportsmanlike Conduct”..

52.Какво трябва да направи съдията, когато отсъждането на даден състезател се налага да бъде коригирано повече от веднъж в мача?

Съдията трябва да предупреди играча, че бъдещи неправилно направени отсъждания ще бъдат наказвани съгласно Кодекса за поведение с Неспортсменско поведение-Предупреждение, Загуба на точка, Загуба на гейм... "Unsportsmanlike Conduct, Warning, Point Penalty, Game Penalty...". При прилагането на това наказание съдията трябва да се съобразява със следните фактори:

- **Възрастта и опита на състезателя**
- **Близостта на топките до съответната линия**
- **Важността на точката**
- **Допълнителни фактори, които биха могли да повлияят на отсъждането**
- **Честотата на тези отсъждания**

Съдията трябва да фокусира вниманието си към този състезател, когато в рамките на един сет, отсъжданията на този играч са били коригирани два пъти. В този случай играчът трябва да бъде предупреден, че всяко следващо некоректно отсъждане от негова страна ще бъде наказвано в съответствие с Кодекса за поведение с **Неспортсменско поведение-Предупреждение, Загуба на точка, Загуба на гейм... "Unsportsmanlike Conduct, Warning, Point Penalty, Game Penalty ..."**

Проверка на белег от топка на червен корт (clay court).

53.Основни правила при проверка на белег от топка.

- **Белегът от топка може да показва само играч, в чиято половина на корта е белегът**
- **Играчът, който се намира в другата половина на корта, има право да премине в полето на своя опонент, за да види белега. Той няма право да показва белег.**
- **При несъгласие с показания белег, играчите трябва да извикат Съдията на клетка за решаване на спора**
- **Както състезателите, така и Съдията не трябва да докосват спорния белег**
- **Решението на Съдията на клетка е окончателно и не подлежи на проверка от Главния съдия**
- **Съдията на клетка има право да предупреди състезателите, че ще застане извън корта в близост до него и ще корегура всяко едно очевидно неправилно отсъждане**

54.Двамата състезатели са съгласни с белега.

След като и двамата състезатели са съгласни с показания белег от топката, Съдията на клетка трябва да определи дали белега е в аут или е в корта.

Когато белегът е разположен непосредствено до външната страна на съответната линия, той трябва да определи дали между него и линията има или няма разстояние.

В случаите, когато между белега и линията няма видимо разстояние, топката се приема за добра. Ако играчът от чиято страна е белега е спрял играта, той ще губи тази точка.

Ако играчът, в чиято половина на корта е спорната топка, изтрие белега от топката означава, че той си признава, че е направил погрешно отсъждане и ще загуби точката.

55.Единият състезател не е съгласен с показания белег.

А.Състезателят показва белег.

Съдията на клетка трябва да разпита играчите какъв е бил ударът (по правата, по диагонала или лоб).

Ако посоката на белега съответства на удара, Съдията трябва да определи дали той попада в очертанятия на корта или е извън него, след което обявява своето решение.

Ако в близост до показания от състезателят белег има и друг белег, който също съпада с посоката на направения удар, Съдията има правото да определи кой от двата белега е по-

пресен, след което да обяви своето решение. То е окончателно и не подлежи на проверка от Главния съдия.

Б.Състезателят не може да покаже белег.

Съдията на клетка трябва да огледа внимателно повърхността на корта, където според играчът е била попаднала топката, дали няма пресен белег, който да съответства на направения удар и ако намери такъв да обяви своето решение. В противен случай отсъждането на състезателя остава и той трябва да бъде предупреден, че ако в развитието на мача, той повторно направи отсъждане без да може да покаже белег от топката, ще загуби точката.

Превод и редакция

В.Донева, Л.Бадински

Използвани са материали на Американската Тенис Асоциация (USTA), на Международната Тенис Федерация (ITF) и на Българската Федерация по Тенис